

Вчитель: Галина Скаржинська

**Домашнє завдання на 17 листопада
для учнів 4 класу**

Читання: Байки.

Л. Глібов "ЛЕБІДЬ, ЩУКА І РАК".

Виразно читати байку.

Виконати завдання, які є на листочку після байки.

Укр. Мова: Вимова і правопис слів із дзвінкими та глухими приголосними звуками.

Повторити, які звуки належать до глухих, а які до дзвінких приголосних.

Виконати вправу 157. Добрati до цих слів перевірні слова і записати за зразком: зубки - зубок.

Я і Україна:

Розказати про князя Володимира Великого і його роль в історії Київської Русі.

Розвиток мовлення: Навчитися виразно читати вірші про мову.

БАЙКИ

Байка — невеликий, найчастіше віршований твір повчального змісту. У байках в образах тварин, рослин, різних предметів зображені люди, їхнє ставлення одне до одного, до праці, природи.

У більшості байок є дві частини: розповідь про якийсь випадок, подію і повчальний висновок. З висновку читачі можуть зрозуміти, що схвалюється, а що засуджується у творі. Повчальний висновок може знаходитись і наприкінці, і на початку твору. Автора байки називають **байкарём**.

Видатним українським байкарем був **Леонід глібов** (1827—1893). Поет народився на Полтавщині в селі Великий Поділ. Ще в гімназії почав писати вірші. Більшу частину життя поет прожив у Чернігові, де працював у школі, багато писав для дітей і дорослих.

Незважаючи на тяжкий стан здоров'я, до останніх днів він складав вірші, байки. Багато творів для дітей друкував поет у журналі «Дзвінок» і підписував їх Дідусь Кенар. Уважають, що це було вуличне прізвисько його батька, який мав дуже співучого кенара.

Щирі, дотепні твори поета шанують багато поколінь читачів.

У байках Леоніда Глібова, що ти прочитаєш в цьому розділі, діють різні тварини, але їхні слова і вчинки нагадують людські. Тому висновок байки підказує читачам, як слід чинити в житті.

ЛЕБІДЬ, ЩУКА І РАК

У товаристві лад — усяк тому радіє;
дурне безладдя* лихо діє,
і діло, як на гріх,
не діло — тільки сміх.

Колись-то Лебідь, Рак та Щука
приставить хуру* узялись.
От троє разом запряглись,
смикнули — катмá* ходу...
Що за морóка*? Що робить?

А й невелика, бачся, штука, —
так Лебідь рветься підлетіть,
Рак упирається, а Щука тягне в воду.
Хто винен з них, хто ні — судить не нам,
та тільки хура й досі там.

Ілюстрація до байки
Павла Чекмар'ова

Безладдя — непорядок.

Хура — віз.

Катмá — немає.

Морóка — клопіт.

Прочитай байку мовчки.

Чому Лéбедю, Рáкові й Щуцí не вдалося зрушити з місця хуру?

Який висновок зробив оповідач, спостерігаючи цю картину?

Де у тексті знаходитьться висновок?

Підготуйся прочитати байку вголос: подумай, з якою інтонацією треба читати кожну строфу.

Поміркуйте разом! Які слова байки звучать, як прислів'я?

Чого вони нас навчають? Коли їх доречно вживати?

Вивчіть байку напам'ять.

КОНИК-СТРИБУНÉЦЬ

У степу, в траві пахучій,
коник, вдáтний* молодець,
і веселий, і співучий,
і проворний стрибунець,
чи в пшениченьку, чи в жито,
досхочú розкошував
і цлісінькеє літо,
не вгаваючи, співав;
розгулявся на всі боки,
все байдуже, все дарма...

Коли гульк — аж в степ широкий
сúне злючая зима.

Коник плаче, серце мліє;
кинувсь він до Мурав'я:
— Дядьку, он зима біліє!

От тепер же згину я!

Чуєш — в лісі ворон кряче,
вітри буйнї гудуть?

Порятуй, порадь, земляче,
як це лихо перебутъ!

— Опізнився, неборáче*, —
одказав земляк йому, —
хто кохав життя ледаче,
неперéливки* тому.

ДЗВІНКІ

[В, Л, М, Н, Р, Й]

[Б, Г, Ґ, Д, З, Ж, Дж, дз]

глухи

[П, Х, К, Т, С, Ш, Ч, Ц]

[Ф]

- Підкресліть у виділеному реченні головні та другорядні члени.
- Випишіть слова, що складаються тільки з дзвінких приголосних звуків і голосних.

153. Прочитайте виразно словосполучення. Дзвінкі приголосні вимовляйте дзвінко, не оглушуючи їх.

Білий гриб, повний віз, пухкий сніг, могутній дуб, солодкий апельсин, високий берег, тріскучий мороз, гірка редька.

апельсин

В українській мові дзвінкі приголосні в кінці слів і складів вимовляються дзвінко.

- Прочитайте слова. **Зверніть увагу** на вимову і правопис.

Вимовляємо	Перевіряємо	Пишемо
[к'іхті]	кіготь	кігті
[н'іхті]	ніготь	нігті
[лехкій]	легенький	легкий
[борітка]	борода	борідка

154. Прочитайте текст. Перекажіть його.

Я повертаєсь польовою стежкою додому.

Вогка трава приємно холодила ноги.

Крислата груша пригостила мене соладкими грушками. Молоденькі дубки тяглися до сонця. Біла берізка привітно схиляла свої галузки, ніби запрошуvalа на гостини.

Я ще раз озирнувся. Доріжка вже підбігала до села. Там чекала мене моя родина (*За Ніною Антоновою*).

- Спишіть текст. Повправляйтесь у вимові підкреслених слів. Поділіть їх на склади (усно).

155. Прочитайте слова. **Зверніть увагу** на вимову глухих приголосних перед дзвінкими в цих словах.

Вимовляємо	Перевіряємо	Пишемо
[прóз'ба]	просити	просьба
[бород'бá]	боротися	боротьба
[вогзál]	(за словником)	вокзал

- Складіть і запишіть речення з цими словами. Запам'ятайте їх правопис.

156. Прочитайте прислів'я, уставляючи пропущені букви.

Ле..кого хліба не шукай — не знайдеш. Ло..ка дьо..то зіпсує бочку меду. Ле..ко сказати, а ва..ко зробити.

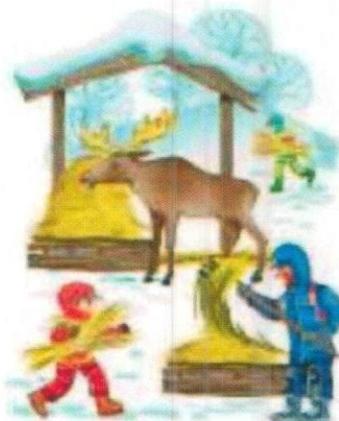
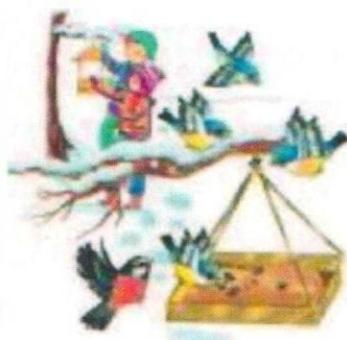
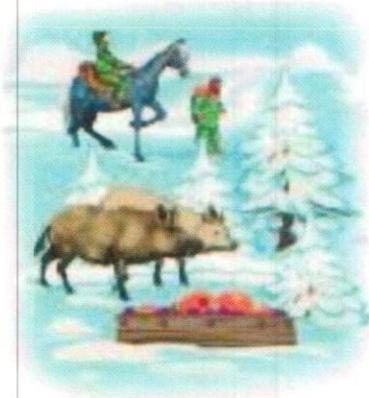
- Спишіть прислів'я, уставляючи пропущені букви. Поясніть їх написання.

157. Прочитайте слова, уставляючи пропущені букви.

Зу..ки, соло..ка, галу..ка, лі..ко, про..ьба, зага..ка, обов'я..ки, ні..ки, ді..ки, гре..ти, рі..ки, кі..ка, ри..ка.

- Спишіть, уставляючи пропущені букви б, д, з, ж, с.

158. Складіть текст за малюнками, використовуючи слова й сполучення слів із довідки.

Олександр Олесь

Рідна мова в рідній школі

Рідна мова в рідній школі!
Що бринить нам чарівніш?
Що нам близче, і миліш,
І дорожче в час недолі?!
Рідна мова! Рідна мова!
Рідна мова! Рідна мова!
Перші матері слова,
Перша пісня колискова.
Як розлучимось з тобою,
Як забудем голос твій
І в вітчизні дорогій
Говоритимем чужою?!.
В кому думка прагне слова,
Хто в майбутнім хоче жити,
Той всім серцем закричить:
«В рідній школі рідна мова!»

Людмила Савчук

Як воду п'ю із чистої криниці,
З-поміж людей вишукую слова.
І наша рідна мова-чарівниця
У віршах повнозвучних ожива.
Цвіте, як квітка маку серед
поля.
Дзвенить, як пісня пташки
чарівна.
І хоч нелегка в Україні доля,
Та вірю все ж відродиться
вона.
І буде людям Україна – мати,
Не мачуха, якою нині є.
І мову рідну будуть шанувати,
Як найбагатіше надбання своє.

Якщо з українською мовою
В тебе, друже, не все гаразд,
Не вважай її примусовою,
Полюби, як весною ряст.

Примусова тим, хто цурається,
А хто любить, той легко вчить:
Все як пишеться, в ній вимовляється,
Все, як пісня, у ній звучить.

І журлива вона, й піднесена,
Тільки фальш для неї чужа.
В ній душа Шевченкова й Лесина,
І Франкова у ній душа.

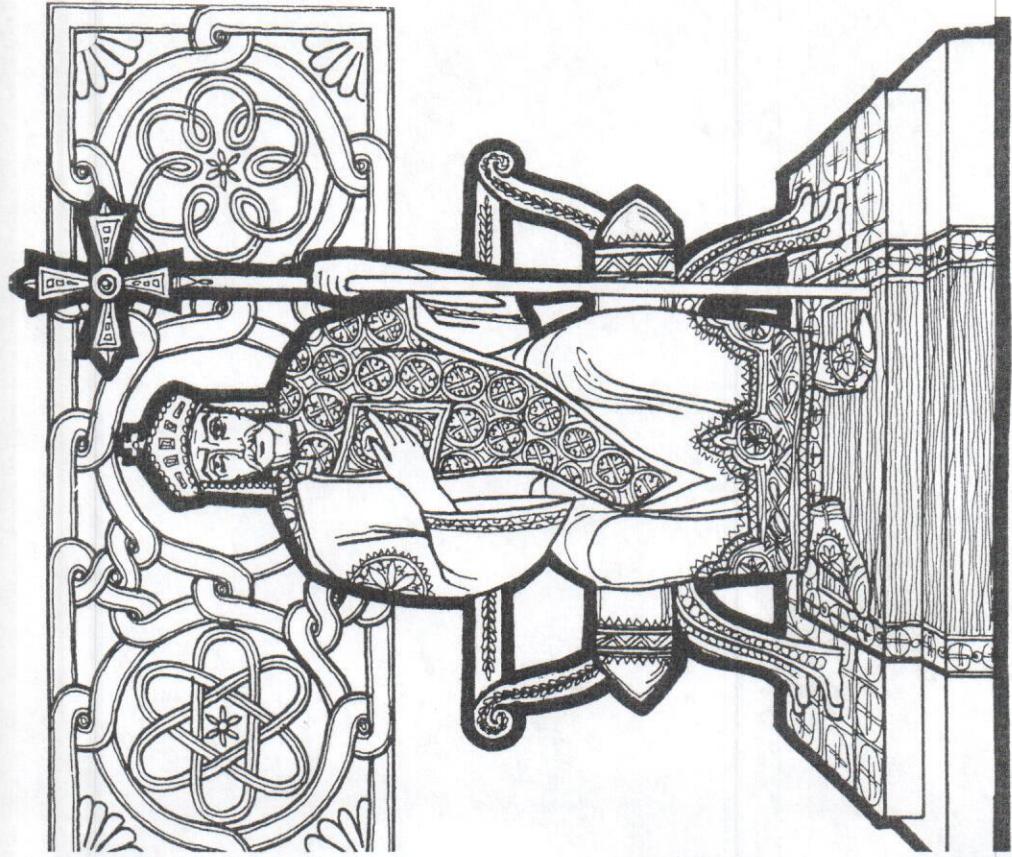
Дорожи українською мовою,
Рідна мова - основа життя.
Хіба мати бува примусовою?
Непутящим бува дитя!

Дмитро Білоус

Князь Володимир Великий

По смерти Святослава київським князем став його син Володимир (976-1015). У перші часи свого князювання він закріплював кордони української держави. У 981 р. ходив походом на Галицьку землю, вигнав звідсій поляків і поставив город Володимир. Тоді ~~чакро~~ нападали на Україну дикі печеніги, що жили в степах. Князь забезпечив границю від них сильними валами й городами. У 988 р. Володимир охрестився і приказав усьому народові прийняти Христову віру. У Києві князь побудував величаву церкву св. Богородиці, яку звали Десятинною, бо Володимир давав на неї десьту частину своїх доходів. Володимир узяв за жінку грецьку царівну. З Греції пріїхало до нас і багато священиків, учених, купців, ремісників. Тоді почали писати в нас перші книжки та засновували перші школи; заведено в Україні перші гроші, на яких був знак Української Держави, — тризуб. Князь Володимир умер 1015 р. За славні діла він дістрав в історії його Великого, а українська Церква визнає його святым.

Князь Володимир Великий